

Betreft : Toelichting Energie Samen Gelderland (ESG) op besluitvorming RES
Datum : 25 mei 2021

Geachte statenleden,

In deze toelichting spreek ik namens Energie Samen Gelderland (ESG), een vereniging waarin 36 Gelderse energie coöperaties samen werken aan een versnelling van de energietransitie in Gelderland. Ik deel graag een aantal ervaringen met u en natuurlijk ook een aantal suggesties. Samengevat zal ik de volgende punten toelichten:

- De rol van energiecoöperaties in de totstandkoming van de RES-sen;
- Het belang van maatschappelijk draagvlak, financiële participatie en zeggenschap in de uitwerking van de RES-sen;
- Het belang van een ontwikkelfonds voor de Gelderse coöperaties;
- Het belang van goede en toegankelijke informatie voor raadsleden, ambtenaren en wethouders in het samen werken aan de energietransitie.

Wij zijn blij om in een aantal RES-en een waardevolle en gewaardeerde betrokkenheid te zien van onze achterban, de Gelderse energiecoöperaties, in het hele proces. Met als wenkend voorbeeld de werkwijze in Rivierland en Foodvalley. Daarentegen zien we ook RES-en waarbij die betrokkenheid moeizaam tot stand kwam, met als voorbeelden Arnhem/Nijmegen en de CleanTechregio.

We zien ook dat de RES voor een aantal coöperaties als een vliegwiel heeft gewerkt in de ontwikkeling van de coöperaties zelf én de regionale ondersteuningsstructuur in de vorm van coöperatieve projectbureaus. Dit biedt perspectief voor de RES 2.0 en het gezamenlijk werken aan een uitvoeringsagenda. Het zou aanbeveling verdienen om ook in de regio's waar dit nog niet het geval is, via de regio's of ESG extra steun te bieden zodat ook daar een volwaardig en gelijk speelveld ontwikkeld kan worden

We zijn blij met de veelal gedeelde ambitie van 55% CO2-reductie in 2030 en de unanieme ambitie om daarin lokaal eigendom en zeggenschap van grote duurzame energieprojecten te borgen.

We zien een grote uitdaging op het vlak van maatschappelijke en bestuurlijk draagvlak voor het daadwerkelijk bereiken van resultaten in de duurzame opwekking.

In vele gemeenten in Gelderland groeit oppositie tegen windmolens en zonneparken, deels vanuit een zorg, deels opgestoot door groepen die de energietransitie zelf onnodig vinden. Dit heeft, logischerwijs, ook invloed op de discussies in de gemeenteraden en het uitvoeringstraject zoals dat invulling moet krijgen in RES 2.0. Lokaal eigendom, initiatief en beheer door de burger zelf, het ervoor zorgen dat niet alleen de lasten maar ook de lusten lokaal verdeeld worden, zoals de energiecoöperaties in de praktijk brengen, is op dit moment geen luxe maar noodzaak geworden.

Sterk inzetten op lokaal eigendom en beheer is essentieel om te voorkomen dat in de komende jaren nieuwe projecten alleen nog met provinciale dwang kunnen doorgaan. Wij zijn niet tegen een regulerende rol van de provincie, maar zien dit toch als laatste redmiddel voor de zo noodzakelijke transitie in Gelderland.

Een provinciaal beleidskader als het gaat om lokaal eigendom en zeggenschap is daarbij essentieel. Wij stellen voor dat ook de provincie, net als vele Gelderse gemeenten, de maatschappelijke tender als uitgangspunt voor beleid en uitvoering neemt. Hierin wordt door een gelijkwaardige marktconsultatie (gelijkwaardig voor zowel maatschappelijke als commerciële initiatieven), en twee selectiefasen een gelijk speelveld gecreëerd voor maatschappelijke, publieke én commerciële partijen. We verwachten dat door een goed procesontwerp daarmee ook energiecoöperaties in positie gebracht kunnen worden. Door deze uitgangspunten en methoden te hanteren biedt deze aanpak een goede garantie voor financiële participatie en zeggenschap van de lokale omgeving.

We zijn blij te vernemen dat de provincie actief werkt aan deelname aan het ontwikkelingsfonds van Energie Samen (opgezet met EZK steun), zodat we landelijk ondersteuning krijgen, niet alleen financieel maar ook in de vorm van procesbegeleiding en kwaliteitsborging. Hiermee kunnen we zelf grootschalige wind -en zonprojecten realiseren óf om dat doen als gelijkwaardig partner met een projectontwikkelaar. We vinden het van belang dat de Staten zich positief uitspreken over deelname van Gelderland aan een dergelijke landelijke aanpak. Hiermee kunnen we als coöperaties, op basis van meer zekerheid en voldoende middelen, snelheid én kwaliteit de opwekprojecten coöperatief ontwikkelen.

We constateren in alle RES processen dat goede en toegankelijke informatie voor raadsleden, ambtenaren en wethouders over maatschappelijke participatie, uitnodigingsplanologie, grondbeleid, klimaatvraagstukken en daaraan verbonden ambities van groot belang is. We pleiten voor het stimuleren en ondersteunen van systematische uitwisseling tussen alle relevante actoren in de concrete uitwerking van de energietransitie op lokaal niveau. Graag pakken wij dit gezamenlijk op, samen met het GEA, en willen wij onze achterban goed betrekken.

Tot slot, een hartenkreet. We staan voor een enorme uitdaging met deze energietransitie. Daarvoor is het cruciaal dat inwoners van Gelderland samen de handen uit de mouwen steken en dus gezamenlijk, in hun straat, buurt en gemeente concreet vorm geven aan die duurzame samenleving. Een brede communicatie-aanpak waarin die energieke samenleving wordt versterkt en Gelderlanders positief en actief betrokken worden bij de energietransitie is noodzakelijk. Alleen samen geven we de Gelderse energietransitie vorm. We willen graag met de provincie en andere maatschappelijke partners een dergelijke gemeenschappelijke campagne vormgeven.

Namens het bestuur van Energie Samen Gelderland,

Judith van de Geer, bestuurslid
T: 0651367696